# Tarih Bilimine Giriş — Deneme

Akıllı Soru · 05.11.2026 · 8 soru

**1. Farsçada “iç” anlamına gelen ve Osmanlı saray teşkilatıyla ilişkilendirilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?**

**A)** Birun

**B)** Divan

**C)** Enderun

**D)** Babıali

**E)** Harem

Tarih biliminin geçmişe ilişkin aktarımları değerlendirdiği bir çalışmada, bu aktarımların milletlerin ortak hafızasını biçimlendirdiği belirtilmiştir.

**2. Buna göre tarih biliminin toplumsal işlevi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?**

**A)** Geçmişe ilişkin bilgilerin toplumsal belleğin oluşumuna katkı sağlamasıdır.

**B)** Tarihî olayların gelecekte aynı biçimde tekrarlanmasını sağlamasıdır.

**C)** Bütün milletlerin tek bir geçmiş anlayışında birleşmesidir.

**D)** Geçmişe ilişkin aktarımların yalnızca siyasi olaylarla sınırlandırılmasıdır.

**E)** Tarih biliminin belge kullanımını bütünüyle gereksiz hâle getirmesidir.

Tarih araştırmalarında iki farklı yardımcı alan birlikte kullanılmaktadır: Biri olayların zaman bakımından düzenlenmesini, diğeri geçmişte basılmış paraların incelenmesini sağlar.

**3. Bu açıklamada sözü edilen ikinci yardımcı bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?**

**A)** Paleografya

**B)** Kronoloji

**C)** Diplomatik

**D)** Epigrafi

**E)** Nümismatik

**4. Tarih Bilimine Giriş kapsamında, tarih içerisinde basılan paraları inceleyen yardımcı bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?**

**A)** Kronoloji

**B)** Nümismatik

**C)** Diplomatik

**D)** Paleografya

**E)** Epigrafi

**5. Malazgirt Savaşı gibi siyasi ve askerî olayların tarihî önemini araştırırken, özellikle geçmişte devletler tarafından basılan paraları inceleyen yardımcı bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?**

**A)** Diplomatik

**B)** Paleografya

**C)** Kronoloji

**D)** Nümismatik

**E)** Epigrafi

Tarih Bilimi'nin niteliğiyle ilgili aşağıdaki yargılar verilmiştir:

**6. I. Tarihi olaylar aynı koşullar oluşturularak yeniden gerçekleştirilebilir. II. Tarih, bilimsel bilgiye ulaşırken kaynaklardan yararlanmaz. III. Geçmişe ilişkin aktarımlar, milletlerin ortak hafızasının oluşumuna katkı sağlar. Buna göre yukarıdaki yargılardan hangileri doğrudur?**

**A)** Yalnız I

**B)** Yalnız II

**C)** Yalnız III

**D)** I ve II

**E)** I, II ve III

**7. Tarih araştırmalarında “tarih içerisinde basılan paralar” ifadesiyle belirtilen malzemeleri inceleyen yardımcı bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?**

**A)** Heraldik

**B)** Nümismatik

**C)** Paleografya

**D)** Epigrafi

**E)** Kronoloji

Tarih araştırmalarında geçmişe ilişkin bilgilerin, olayların gerçekleştiği koşullar ve kullanılan kaynaklar dikkate alınarak değerlendirilmesi gerekir. “Sosyal bir bilim olan tarih, bilimsel bilgiyi ortaya çıkarmak için kaynaklardan yararlanır.”

**8. Bu sözden hareketle tarih biliminin yöntemine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?**

**A)** Tarihî olayların zamanı belirlenmeden bilimsel bilgiye ulaşılır.

**B)** Tarihî olayların aydınlatılmasında belgeler önem taşımaz.

**C)** Geçmiş olaylar aynı koşullarda yeniden oluşturulabilir.

**D)** Tarihî bilgi yalnızca sözlü aktarımlara dayanır.

**E)** Bilimsel tarih bilgisi kaynakların kullanılmasıyla oluşturulur.

## Cevap Anahtarı

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1. C | 2. A | 3. E | 4. B | 5. D |
| 6. C | 7. B | 8. E | | |

## Çözümler

**1.** Farsçada “iç” anlamını taşıyan kavram Enderun’dur. Birun, Divan, Babıali ve Harem Osmanlı saray teşkilatında yer alsa da verilen dilsel ipucunu karşılamaz.

**2.** Geçmiş hakkındaki aktarımların ortak hafızayı biçimlendirmesi, tarih biliminin toplumsal belleğin oluşumuna katkı sağladığını gösterir. Bu durum olayların tekrarlanmasını veya bütün milletlerin aynı anlayışta birleşmesini gerektirmez.

**3.** Açıklamadaki ikinci görev, geçmişte basılmış paraları incelemektir ve bu alan nümismatiktir. Kronoloji zaman sıralamasıyla ilgilidir; diğer terimler farklı malzeme veya belge alanlarını karşılar.

**4.** B, tarih içerisinde basılan paraları inceleyen bilim dalıdır. A olayların zamanını sıralar; D eski yazıları inceler; E kitabelerle; C ise resmî belgelerle ilgilenir.

**5.** D, geçmişte basılan paraları inceleyen yardımcı bilim dalıdır. C olayların zamanını sıralar; B, E ve A ise başka tarihî malzeme türleriyle ilgilidir.

**6.** C, tarih biliminin geçmişe ilişkin aktarımlar yoluyla milletlerin ortak hafızasını biçimlendirdiğini belirtir. A ve B ise olayların tekrarlanabilirliği ile tarih araştırmasının kaynak kullanımı konusunda verilen bilgilerin tersini savunmaktadır.

**7.** Nümismatik, tarih içerisinde basılan paraları inceleyen yardımcı bilim dalıdır. E ise tarihî olayların zamanını belirleyip sıralayan alanla ilişkilidir; bu nedenle basılmış paraların incelenmesini karşılamaz.

**8.** Alıntı, tarihin sosyal bilim niteliğini ve bilimsel bilgiye ulaşırken kaynaklardan yararlanıldığını açıkça belirtir. Bu nedenle E kaynak kullanımını doğru biçimde ifade eder; C, D, A ve B ise alıntının tersine veya kapsamını aşan yargılardır.